

ПЕРСПЕКТИВА

ЕНЕРГОАТОМ
ENERGOATOM

Тижнева газета

№26 (1448) 28 червня 2019 р.

Заснована в 1991 році

3 Днем Конституції України!

**Шановні колеги,
друзі!**

Широ вітаємо вас з визначним національним святом – Днем Конституції України!

Нехай ця урочиста подія, що відкрила громадянам України широкі перспективи для всебічного розвитку, особистісної самореалізації, створила можливості для утвердження національної свідомості народу, його консолідації, сповнює вас життєдайною силою, натхненням, спонукає до новаторських ідей, їх успішної реалізації у професійній царині.

Конституція увійшла в суспільне життя як головний оберіг державності і демократії, гарант незалежності і соборності України. Її найвища юридична сила, верховенство права, політична, економічна та ідеологічна багатоманітність – фундаментальні засади, на яких ґрунтується сьогодення і вибудовується майбутнє українського народу.

Бажаємо успіхів і плідної праці на благо українського народу. Хай мир і злагода сприяють подальшій розбудові в нашій країні правової держави.

Зі святом вас, дорогі співвітчизники!

Юрій Недашковський,
президент ДП «НАЕК «Енергоатом»

**Шановні нетішинці,
дорогі працівники Хмельницької АЕС!**

Основний закон України – документ, що регламентує життя громади і кожної окремої особистості. Конституція покликана зберегти головні цінності народу, історичні надбання, примножити здобутки, бути дороговказом у майбуття. Виконання постулатів Конституції – обов'язок українця.

Аби перетворити зміст Конституції на результат, усім нам потрібні підвищена відповідальність та самовіддана праця заради однієї мети – процвітання України як цивілізованої європейської держави.

Тільки від нашої єдності залежить становлення країни. Непохитне дотримання букви та духу Конституції гарантує нам гідне сьогодення та майбутнє. Переконані, що наша Конституція здатна об'єднати людей.

Хочемо побажати, щоб в день національного свята в кожного з нас міцніло почуття гордості за свою країну, за її Основний Закон, що гарантує втілення мрій і спо-

дівань на краще і благополучне життя у власній державі.

В числі важливих здобутків, закріплених у Основному законі, – право на працю, відпочинок, свободу віросповідання, свободу світогляду, на вільний розвиток своєї особистості, право на мирні збори, соціальний захист, на освіту тощо.

Діяльність керівництва і колективу Хмельницької АЕС знаходиться у конституційних параметрах, відповідає вимогам часу, забезпечує великий спектр прав і свобод.

Нехай мир і взаєморозуміння сприяють подальшій розбудові нашої державності, становленню достатку в кожній сім'ї.

Здоров'я і здобутків вам і вашим сім'ям, мирного неба і добра!

Микола Панащенко,
генеральний директор ВП ХАЕС
Михайло Гук, голова ППО ВП ХАЕС

УКРАЇНА ЗА 5 МІСЯЦІВ ЗБІЛЬШИЛА ВИРУЧКУ ВІД ЕКСПОРТУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ НА 14,7%

Україна в січні-травні 2019 року збільшила виручку від експорту електроенергії на 14,7% (на \$ 20,098 млн) у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року - до \$ 157,266 млн, у тому числі в травні - на \$ 24,296 мільйона.

За даними Державної фіскальної служби (УКРІНФОРМ), в Угорщину за п'ять місяців поставлена електроенергія на \$ 97,632 млн, Польщу - на \$ 32,972 млн, Молдову - на \$ 20,857 млн, інші країни - на \$ 5,806 млн.

Крім того, Україна в січні-травні 2019 року імпортувала електроенергію на \$ 0,466 млн, у тому числі з Росії на \$ 0,436 млн, Білорусі - на \$ 0,027 млн, Молдови - на \$ 0,003 млн.

Україна у 2018 році експортувала електроенергію на суму \$ 331,942 млн, у тому числі в Угорщину - на \$ 189,958 млн, Польщу - на \$ 78,763 млн, Молдову - на \$ 53,144 млн, інші країни - на \$ 10,078 млн. У грошовому вираженні експорт української електроенергії у 2018-му зріс на

40,9% в порівнянні з 2017 роком.

У натуральному вираженні Україна у 2018 році збільшила експорт електроенергії на 19,3% (на 999,4 млн кВт*год) у порівнянні з 2017 роком - до 6 млрд 165,7 млн кВт*год.

Згідно з оновленим прогнозним балансом, Україна у 2019 році планує здійснити експорт 6,011 млрд кВт*год електроенергії, що на 2,5% нижче показника 2018 року (6,166 млрд кВт*год).

ХАЕС: ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

Станом на 27 червня енергоблок №2 Хмельницької АЕС працював на потужності **980 МВт**. За попередню добу енергоблоком вироблено **23,68 млн кВт*год** електроенергії, а з початку місяця – **621,18 млн кВт*год** електроенергії.

На першому енергоблоці Хмельницької АЕС тривала двісті п'ятнадцята доба ремонтних робіт.

Радіаційний стан на промисловому майданчику та у прилеглих регіонах не зазнавав змін, знаходиться на рівні, який відповідає нормальній експлуатації енергоблоків.

Інформцентр ВП ХАЕС

ВІДБУДУТЬСЯ ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ З ПИТАНЬ ПРОДОВЖЕННЯ ТЕРМІНУ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЕНЕРГОБЛОКА №1 ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ АЕС

З метою залучення громадськості до обговорення питань щодо прийняття рішень, які можуть впливати на стан довкілля, надання можливості вільного доступу до інформації про діяльність органів виконавчої влади, 02 липня 2019 року о 13.00 в Палаці культури м. Нетішин відбудуться громадські слухання з питань продовження строку експлуатації (ПСЕ) першого енергоблока ХАЕС.

Громадські слухання проводить Державна інспекція ядерного регулювання України (ДІЯРУ) за участі ДП «НАЕК «Енергоатом».

На виконання вимог Закону України «Про дозвілну діяльність у сфері використання ядерної енергії» експлуатуюча організація ДП «НАЕК «Енергоатом» надала на розгляд Держатомрегулюван-

ня Заяву про внесення змін до ліцензії серії ЕО №000220 на право здійснення діяльності «експлуатація ядерної установки енергоблока №1 Хмельницької АЕС» у зв'язку із забезпеченням безпечної довгострокової експлуатації енергоблока №1 Хмельницької АЕС на енергетичних рівнях потужності після досягнення встановленого проектом строку служби.

У Звіті з періодичної переоцінки безпеки (ЗППБ) енергоблока №1 Хмельницької АЕС, який відповідно до законодавства є обов'язковим додатком до Заяви, експлуатуючою організацією обґрунтовано можливість безпечної довгострокової експлуатації енергоблока.

Держатомрегулюванням завершена державна експертиза ядерної та радіаційної безпеки матері-

алів ЗППБ енергоблока №1 Хмельницької АЕС.

З метою перевірки повноти і достовірності відомостей, що містяться в поданих ДП «НАЕК «Енергоатом» документах, визначення спроможності заявника дотримуватися умов провадження заявленого виду діяльності, встановлених нормами та правилами з ядерної та радіаційної безпеки в період з 27 по 31 травня 2019 року на майданчику Хмельницької АЕС було проведено відповідне інспекційне обстеження.

У регіоні розташування ХАЕС проведені громадські слухання з питань продовження строку експлуатації першого енергоблока ХАЕС.

З матеріалами щодо ПСЕ Х/1 можна ознайомитися на офіційному веб-сайті ХАЕС за посиланням

<http://xaec.org.ua/store/pages/ukr/khnppnews/2019-06-07/220.html>

Запрошуємо всіх зацікавлених осіб взяти участь в обговоренні питань щодо продовження строку експлуатації першого енергоблока ХАЕС.

Контактні особи:

Гаврюк Анна Юріївна – завідувач Сектора інформаційно-аналітичного забезпечення та зв'язків з громадськістю Держатомрегулювання, тел. (044) 277-12-02, факс. (044) 254-33-11.

Лиситчук Тетяна Степанівна – начальник відділу роботи з громадськістю і ЗМІ ВП ХАЕС, тел. (03842) 6-37-13, 6-37-90, 6-37-93, 4-05-46.

Місце проведення - м. Нетішин, вул.Шевченка, 3, КЗ «Палац культури».

На часі — продовження терміну експлуатації енергоблока №1

АЛЬТЕРНАТИВА РОСІЙСЬКОМУ ОБЛАДНАННЮ Є

Планово-попереджувальний ремонт на першому енергоблоці з виконанням широкомасштабної програми заходів із продовження терміну його експлуатації досяг, можна сказати, свого піку. Позаду – колосальна робота персоналу багатьох станційних підрозділів, підрядних організацій, усіх задіяних у закупівлі й постачанні обладнання, організації і проведенні ремонтних робіт. Попереду не менш відповідальний момент – завершальний етап, під час якого належить докласти ще чимало зусиль аби отримати ліцензію на продовження експлуатації першого енергоблока у понадпроектний термін.

Свій внесок в успішне проведення ремонтних робіт робить разом з усіма іншими персоналом цеху вентиляції і кондиціонування. Про це ми спілкувалися днями з начальником цього підрозділу В.М.Тихоновим.

- У ході ППР на колектив нашого цеху було покладено велике завдання, що стосувалося зокрема виконання заходів у рамках К(з)ПБ, - каже Валерій Миколайович. - Серед найбільш значимих і вагомих робіт – заміна вогнезатримуючих клапанів на системах безпеки в умовах нормальної експлуатації та впровадження системи нефільтрованого скидання тиску з-під гермооболонки. Щодо заміни клапанів на сертифіковані, то з цим завданням ЦВК уже справився, всі клапани, поставлені нам чеською фірмою, – загалом 123, вже змонтували. Триває їх підключення до мережі, третину цієї роботи вже виконано, сподіваюся, що нові клапани здамо в експлуатацію вчасно.

Впровадження системи нефільтрованого скидання тиску з-під гермооболонки – нова дія нас робота, вона з розряду постфукусімських заходів. Частково її вже виконано на ЗАЕС та ПАЕС, тепер ось

ми проходимо цей шлях. Консультуємося з колегами. Робота не тільки нова, а й важка, надто багато потрібно підготувати здавальної документації, отримати погодження регулюючих органів. Наразі ведеться монтаж трубопроводів оббудови брудної зони, монтується арматура. Отримали необхідне обладнання чеської «Шкоди», триває процедура вхідного контролю.

Паралельно з цим персоналом цеху працює над виконанням інших планових завдань, які зазвичай проводимо в ході ППР. Налаштовуємося на проведення ремонтних робіт на другому енергоблоці, які розпочнуться через короткий проміжок часу після пуску першого. Зараз, разом з іншими підрозділами, робимо все, аби пуск відбувся у визначений термін.

- Валерію Миколайовичу, внаслідок денонсації угоди з Російською Федерацією про співпрацю в сфері атомної енергетики відбувається

поступовий відхід від використання обладнання російського виробництва. Є така і в вашому підрозділі, як виходите з ситуації?

- Віддаємо до використання аналогів українського виробництва. Виготовлення кондиційного обладнання й запчастин до нього освоїли на багатьох підприємствах. Певне обладнання робить ВП «Атом-енергомаш» ДП «НАЕК «Енергоатом», наприклад, фірма «Селтон» (м.Київ). Активно включився в процес миколаївський завод «Екватор», промисловці Харкова, Запоріжжя, Білгорода-Дністровського. Українські аналоги за якістю і своїми технічними характеристиками нічим не уступають продукції, скажімо, Московського вентиляторного заводу, підприємства підмосковного Домодедово тощо. Так що альтернатива російському обладнанню є!

Ольга Сокол

ФПУ ЗА СОЦІАЛЬНЕ СПРЯМУВАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

25 червня відбулося засідання Президії ФПУ.

На засіданні було схвалено Звернення ФПУ «За соціальну і справедливую Україну!», адресовану до учасників виборчого процесу, до Верховної Ради України та членів профспілок.

У ньому йдеться, що у центрі уваги нової демократичної коаліції, яка буде формуватися після парламентських виборів в Україні, має бути соціальне спрямування розвитку економіки, соціальна справедливість має йти пліч-о-пліч з економічною конкурентоспроможністю.

«Федерація профспілок України, яка представляє інтереси майже 5 млн спілчан, виступає за розбудову України на засадах солідарності, єдності, рівності, соціальної справедливості та демократії, за стійке економічне зростання, повну зайнятість, якісні робочі місця, гідну оплату праці та справедливе прогресивне оподаткування, високоякісні громадське обслуговування, освіту та медицину, ефективне державне управління і місцеве самоврядування», - зазначається в документі. – ФПУ закликає усіх спілчан та громадян України прийти на виборчі дільниці та зробити свідомий вибір, віддавши свій голос партіям, що підтримують вимоги профспілок та здатні забезпечити краще майбутнє громадянам країни».

Члени Президії також обговорили питання: «Про положення про оглядко-конкурс на кращу організацію профспілкового навчання», «Про внесення змін до Типової програми навчання правових інспекторів праці профспілок», «Поточні зміни в енергетичній політиці держави...» тощо.

За матеріалами ФПУ

МОЛОДЬ ЖИВИТЬСЯ НОВИМИ ІДЕЯМИ

20-23 червня з нагоди Дня молоді на Хмельницькій АЕС проведено V молодіжний форум «Наука та виробництво у житті регіону». Захід

відбувся за підтримки УкрЯТ та Національного університету «Острозька академія». У форумі взяли участь представники підприємств атомної енергетики, наукових установ, проектних організацій, профільних вишів.

У рамках програми форуму відбувся традиційний технічний тур на об'єкти Хмельницької АЕС. Зокрема, молоді атомники побували у інформаційному та навчально-тренувальному центрах атомної станції, відвідали машинне відділення другого енергоблока, а також ознайомилися з хімічними процесами підготовки води для технічних потреб ХАЕС на дільниці хімводоочищення.

Традиційно молодь мала нагоду задати питання керівництву та ознайомитися із основними подіями у ядерно-енергетичному секторі. Найбільше молодих атомників цікавило питання введення ринку електроенергії. На це та інші

питання молоді атомники отримали відповіді від керівництва УкрЯТ, молодіжних лідерів Хмельницької АЕС. Зокрема, президент УкрЯТ Григорій Муляр ознайомив активну молодь із основними подіями у галузі, акцентуючи увагу на етапі переходу Енергоатома до впровадження енергоринку.

Під час зустрічі учасники форуму також ознайомилися із основними завданнями Всесвітньої асоціації організацій, які експлуатують атомні станції (BAO AEC). Про це розповів представник BAO AEC, провідний інструктор відділу підготовки оперативного персоналу навчально-тренувального центру ХАЕС В'ячеслав Іванов.

«Мета BAO AEC – підвищення надійності і безпеки атомних електростанцій шляхом обміну досвідом та впровадження кращих практик. Подальші перспективи та рівень надійності роботи АЕС залежать саме від молодих та перспективних працівників галузі, таких, які зібралися на форумі».

Під час форуму молоді атомники побували у Острозькій академії, де не лише ознайомилися із закладом, а мали нагоду представити свої доповіді.

З позитивними емоціями та новими знаннями учасники V молодіжного форуму залишили місто-супутник Хмельницької АЕС, щоб донести до своїх колективів все найкраще, що отримали під час заходу.

Фото Олени Весселової та Надії Походонько

ПРОФСПІЛКАМ ПОВЕРНУТО ПРАВО ВПЛИВАТИ НА ТАРИФИ

Федерацією профспілок України упродовж останніх 5 років постійно наголошувалося на необґрунтованому підвищенні цін на енергоносії і тарифів на житлово-комунальні послуги, введення плати за абонентське обслуговування без урахування розміру доходів більшості населення. Конституційний суд визнав неконституційними низку положень Закону «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг». У справі, яка розглядалася за поданням 46 народних

депутатів, Конституційний суд вирішив, що НКРЕКП була створена у неконституційний спосіб, її статус і спосіб формування не відповідають Конституції.

Зокрема, цим рішенням Конституційного суду, профспілкам повернута можливість впливати на процес державного регулювання цін і тарифів у сферах енергетики та комунальних послуг.

Звідси випливає, що рішення НКРЕКП щодо встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги можуть бути оскаржені у судовому порядку.

МІСТАМ-СУПУТНИКАМ АЕС – СПЕЦІАЛЬНИЙ СТАТУС

На сайті Президента України з'явилась петиція щодо надання містам-супутникам атомних електростанцій спеціального статусу, який дасть новий імпульс їхньому розвитку і стане запорукою безпечної роботи вітчизняних АЕС.

Дану петицію 14 червня на ім'я Президента Володимира Зеленського запропонував народний депутат Володимир Бандуров. До переліку міст-супутників належать міста: Вараш (Рівненська АЕС), Енергодар (Запорізька АЕС), Южноукраїнськ (Южно-Українська АЕС) та Нетішин (Хмельницька АЕС). У петиції запропоновано внести зміни до частини 2 статті 133 Конституції України про міста зі спеціальним статусом, додавши міста-супутники українських АЕС.

Спеціальний статус дозволить зробити ці міста більш економічно незалежними та фінансово спроможними, оскільки дозволить місцевим громадам ефективно розпоряджатися коштами міського бюджету та вийти з підпорядкування облдержадміністрацій.

«Спеціальний статус для кожного міста-супутника атомної станції – це, у тому числі, забезпечення комфортних умов проживання для його мешканців. Соціальна стабільність, безпечна робота комунальних підприємств, шкіл, лікарень та інших соціальних закладів гарантують стійкий психологічний стан співробітників АЕС, що напряму пов'язано з безпечною роботою атомних станцій», – йдеться в електронному зверненні №22/061866-еп.

Петицію мають підписати не менше 25 тисяч чоловік. В цілому збір підписів триватиме впродовж трьох місяців.

Колеги визначили кращого інструктора навчально-тренувального центру

У навчально-тренувальному центрі Южно-Української АЕС 18-19 червня пройшов конкурс професійної майстерності серед інструкторського персоналу. Участь у професійних змаганнях брали троє інструкторів різного напрямку – загальної підготовки персоналу, підготовки оперативного персоналу та з навчання ремонтного персоналу.

На Южно-Українській АЕС конкурс, у якому не було вікових обмежень, відбувся вперше. До цього часу професійні змагання на підприємстві зазвичай відбувалися лише серед молодих спеціалістів віком до 35 років. У ДП «НАЕК «Енергоатом» ініціаторами проведення конкурсу професійної майстерності серед інструкторського персоналу стали фахівці Хмельницької АЕС. «Я вважаю, що це гарний почин, – зазначає заступник головного інженера ВП ЮУАЕС з підготовки персоналу – начальник навчально-тренувального центру Олександр Занозін. Колеги з Хмельницької АЕС проводять такий конкурс уже 10 років. Їх мета – напрацювання навчальних матеріалів, яких не вистачає для підготовки персоналу. Наш інструкторський персонал розробляє навчальні матеріали давно і ми маємо практично повний комплект. Однак, для обміну досвідом, нових починань такі конкурси необхідні».

Конкурс професійної майстерності для інструкторів складався з трьох частин. Теоретична – це 5 білетів по 10 запитань, практична – демонстрація лекції та додаткова опція - оцінювання розробленого плану занять для персоналу. За словами організаторів, усі учасники - професіонали своєї справи, які мають великий досвід роботи на Южно-Українській АЕС. Нині своїми знаннями наставники діляться з колегами та працівниками підрядних організацій.

ОСТРОЖАНИ МАЮТЬ ПРЕТЕНЗІЇ

14 червня відбулася сесія Острозької районної ради. Серед питань, винесених на обговорення, — схвалення громадою району добудови третього та четвертого мільйонників Хмельницької АЕС.

Спорудження третього та четвертого енергоблоків Хмельницької АЕС є пріоритетним завданням енергетичної стратегії України. Згідно із законом «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», такі державні завдання повинні бути узгоджені із громадськістю, тому усі проектні матеріали, на основі яких мають добудовуватися нові мільйонники, виносяться на огляд громади.

Згідно із чинним законодавством у лютому поточного року Міністерство екології та природних ресурсів розпочало громадські обговорення Звіту з оцінки впливу на довкілля при будівництві третього та четвертого енергоблоків ХАЕС. Такі заходи відбулися у раді обласних центрів, зокрема у Хмельницькому, Рівному, Тернополі, Житомирі, Вінниці, Чернівцях, Луцьку, Києві, Івано-Франківську. Крім того, Міністерством заплановані та проводяться експертні консультації із прилеглими до України державами — Білорусією, Польщею, Австрією в рамках трансграничної оцінки впливу на довкілля.

Острог — найближчий сусід у зоні спостереження атомної електростанції. З його найвищих точок добре видно два енергоблоки ХАЕС, на водосховищі атомної електростанції, яке омиває околиці стародавнього містечка, полюбують відпочивати та рибалити мешканці округи. Багато острожан та жителів району працюють на енергопідприємстві і знають, як мовиться, з перших вуст, чим живе і як розвивається ХАЕС.

Свого часу, коли вводився у експлуатацію другий енергоблок Хмельницької атомної електростанції, багато фінансових питань, які непорухно висіли на дотаційному бюджеті району та міста, вдалося вирішити саме за кошти, виділені на соціальну сферу зони спостереження навколо ХАЕС, куди входить саме місто та район.

Зокрема, майже в усіх селах Острозького району були проведені актуальні на той час підвідні та вуличні газопроводи, здійснено реконструкцію систем опалення та теплопостачання у закладах та установах міста і району. А село Стадники в рамках цього фінансування отримало власний водопровід. Острог покращив благоустрій вулиць, відремонтував та частково побудував нові дороги із твердим покриттям, виготовив новий генеральний план міста.

Усі мешканці регіону пам'ятають старий пологовий будинок - без зручностей та у аварійному стані. Тоді, майже 10 років тому, завдяки

коштам на соціальну сферу (більше 2 млн. грн.) із добудови другого мільйонника ХАЕС, в центрі міста був введений в експлуатацію новий сучасний медичний заклад для жінок. Також було реконструйовано лікарську амбулаторію у Же-

нині, придбано медичне обладнання для центральної районної лікарні. Стали ошатнішими школи, дитячі садочки, заклади творчого розвитку дітей, Будинки культури та клуби району та міста. Молодята наразі реєструють шлюби у оновленому відділенні РАГС, а жителі Хорова мають побудовану лінію електропередач на 4 кВ. Загалом на район тоді було виділено більше 9 мільйонів гривень, а Острог освоїв на свій розвиток соціальної інфраструктури трохи більше 4 млн 205 тис. грн. Рівненська область, населені пункти якої входять до зони спостереження Хмельницької АЕС, отримала майже 19 мільйонів гривень.

З будівництвом третього та четвертого енергоблоків ХАЕС фінансування програми соціально-економічної компенсації ризику населення знову діятиме. Потрібно уже сьогодні визначитися з об'єктами у сфері освіти, медицини, культури та комунальних господарств, що потребують освоєння коштів.

В разі прийняття Верховною Радою законопроекту про розміщення, проектування та будівництва блоків №3 та №4 ХАЕС до 10% від вартості будівництва буде спрямовано на соціальну інфраструктуру регіону розташування Хмельницької атомної електростанції.

Депутатам Острозької районної ради була надана повна інформація щодо проекту третього та четвертого мільйонників Хмельницької АЕС, вказано на ряд переваг будівництва у рамках існуючих конструкцій. Заступник генерального директора ВП ХАЕС із капітального будівництва Олег Рахлінський у своїй промові наголосив, що після агресії з боку Росії виникла необхідність у коригуванні матеріалів техніко-економічного обґрунтування вищезгаданого будівництва в частині зміни постачальника реак-

торної установки, адже планово вона мала бути російською. Київським енергопроектним інститутом було відкориговано документ. Власне, останні зміни передбачили використання ядерної установки ВВЕР-1000 чеського виробництва.

З 2008 по 2013 роки на ХАЕС були виконані ремонтно-відновлювальні роботи, повторні обстеження будівельних конструкцій енергоблоків №3, 4 будуть виконані цього року та відповідні відомства нададуть експертні висновки.

Загалом світова практика має досить багато прикладів успішної реалізації та експлуатації подібних довгобудів в таких країнах як Чехія, Словаччина, Румунія та Сполучені Штати Америки. Рекордсменом у цьому процесі є США, де на АЕС Watts Bar (штат Теннессі) енергоблоки добудовувалися 45 років - з 1972 до 2017 року. Зараз тривають будівельні роботи на АЕС Моховце у Словаччині. Ці світові приклади добудови демонструють позитивні результати завершення будівництва. Іноді виробничі показники енергоблоків-довгобудів більш результативні та успішні, ніж у їх вчасно введених в експлуатацію «братів». За цінами позаминулого року вартість добудови третього і четвертого енергоблоків ХАЕС складала 72 млрд грн. (2,6 млн євро). Подібне ж будівництво нового енергоблока у світі буде коштувати майже втричі дорожче — 7 млрд євро.

Враховуючи світовий досвід експлуатації на нових енергоблоках, на ХАЕС мають бути реалізовані додаткові системи безпеки на виконання вимог нині діючого законодавства, введено шість систем безпеки для запроектованих аварій.

Після презентації оновлених матеріалів техніко-економічного обґрунтування добудови Х-3/Х-4, депутати Острожчини цікавилися рядом питань, які були адресовані представникам Хмельницької АЕС. Стосувалися вони і постачання ядерного палива, його зберігання та захоронення. Олег Васильович довів до відома присутніх інформацію щодо програми диверсифікації палива, яка впроваджується в енер-

гокомпанії. Згідно з нею вітчизняні атомні електростанції мають до 2022 року повністю перейти на паливо американської компанії «Westinghouse», яке виготовляється на заводі у Швеції. Наразі вже до шести з п'ятнадцяти реакторів українських АЕС завантажено тепло-відділяючі збірки Westinghouse. Олег Рахлінський зауважив, що Україна поки що не має власного виробництва ядерного палива, але урядом схвалена програма будівництва відповідного заводу, проте це довготривалий та дороговартісний процес. До слова, Україна займає 9 місце в світі щодо запасів урану.

Депутати піднімали і досить болюче для регіону питання будівництва у Бадівці нового сміттєзвалища, хоча 10 років тому було розроблено навіть проект на сміттєпереробний завод. Причина його існування лише на папері досить банальна — відсутність коштів.

Власне, їх хронічне ненадходження до районного бюджету Острожчини (а мова йде про 1%, відрахувань від реалізації виробленої на ХАЕС електроенергії, який енергопідприємство сумлінно направляє до державного бюджету) і вплинуло на позицію представників громади Острожчини. Депутати розчаровані ставленням держави до коштів, які б мали спрямовуватися із спецфонду держбюджету на соціальні потреби населених пунктів зони спостереження, та, на жаль, ще із 2014 року не надійшли до районного бюджету у повному об'ємі.

Як зазначила заступник голови Острозької райради Надія Дем'янчук, група представників громади направила лист до Міністерства фінансів України. «Виявилось, що Верховна Рада внесла зміни у законодавчі акти, і всі кошти із спецфонду були переведені у загальний фонд державного бюджету, а отже і були направлені на загальні витрати держави. Щодо гострого питання повернення субвенцій на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризиків населення, яке проживає в зоні спостереження ХАЕС, то кошти ніхто і не збирається переводити із загального бюджету і повертати на місце. Тобто, нам знову лишається займати позицію прохача із просягнутою рукою, навіть не можемо отримати те, що належить нам за законом», — зазначила вона.

Виходячи з цього, переважна більшість депутатів Острозької районної ради своїм рішенням не підтримала добудову третього та четвертого енергоблоків Хмельницької АЕС і скасувала згоду на добудову, яку острожчани надали у жовтні 2011 року після проведення громадських слухань.

Тетяна Степанюк
Фото Віталія Ляшука

У ПРАЦІ І СПОРТІ АТОМНИКИ КРАЩІ

З 23 по 27 травня у смт Затока Одеської області на спортивних майданчиках бази пансіонату «Рута» відбувся фінал XXVII Всеукраїнської спартакіади колективів фізкультури Атомпрофспілки. Змагання проведені ЦК Профспілки працівників атомної енергетики та промисловості України, ВФСТ «Україна» за підтримки Міністерства молоді та спорту України та ДП «НАЕК «Енергоатом». Свої листи-вітання учасникам, тренерам, організаторам та суддям направили Голова Атомпрофспілки України Валерій Матов, міністр молоді та спорту України Ігор Жданов, міністр енергетики та вугільної промисловості України Ігор Насалик, Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий, президент Національного олімпійського комітету України Сергій Бубка. У змаганнях XXVII Всеукраїнської спартакіади колективів фізкультури Атомпрофспілки взяли участь кращі спортивні команди трудових колективів підприємств атомної енергетики та промисловості України: Запорізької, Хмельницької, Южно-Української, Рівненської АЕС, Східного ГЗК, м. Жовті Води, Чорнобильської АЕС, ВП «Атомремонтсервіс», ВП «Атоменерго-маш», Чорнобильська об'єднана організація профспілки, м. Чорнобиль (зона відчуження), АТ «Київський науково-дослідний та проектно-конструкторський інститут «Енергопроект». Переможці та призери змагань нагороджені медалями та дипломами відповідних ступенів. Перше місце в загальнокомандному заліку посіли представники Запорізької АЕС (м. Енергодар), на другому - команда Рівненської АЕС (м. Вараш), на третьому - Южно-Української АЕС (м. Южноукраїнськ).

Був урочистий марш-парад команд-учасниць, підйом прапора, звучав Державний Гімн України. Другий раз в програму Спартакіади включений стрітбол (вуличний баскетбол), він зараз активно розвивається в Южноукраїнську, Вараші, Нетішині. Гра колективна, в якій цінується не тільки швидкість і техніка, а й довіра до товариша по команді.

Таким симбіозом яскравих індивідуальностей, кожен з яких вносить свій внесок в загальну перемогу, став колектив стрітболістів Рівненської АЕС, у складі А.Корнійка, О. Горового, А.Прокоповича, А.Скоклюка. Багато років хлопців об'єднує не тільки спорт, але і робота, міцна багаторічна дружба, навчання в інституті. Вони разом тренуються вже кілька років, чемпіони Спартакіади Організації молоді Атомпрофспілки. У складі збірної представляють атомну станцію і місто на чемпіонаті Рівненської області з баскетболу. Турнір викликав великий інтерес і вийшов захоплюючим та інтригуючим. Жодній з чотирьох команд не вдалося уникнути гіркоти поразки - варашани і енергодарці набрали однакову кількість очок і лише за особисту перемогу першість було присуджено баскетболістам Рівненської АЕС. Другі - енергодарці і треті - минулорічні чемпіони южноукраїнці.

У рамках XXVII Спартакіади Атомпрофспілки відбулися змагання з шахів. Шахова збірна команда спортивно-оздоровчого комплексу Запорізької АЕС посіла перше місце. До складу команди-переможниці увійшли: Едуард Ковальов - служба головного метролога, Роман Павленков - гідротехнічний цех та Олена Криволапова - управління соціальних програм. Команду спортсменів від Запорізької АЕС усі ці роки готує і веде до перемоги тренер-викладач спортивно-

оздоровчого комплексу Запорізької АЕС Костянтин Криволапов.

Не обійшлося без сенсації у турнірі майстрів маленької ракетки. Останні роки десять фаворити тут - тенісисти Хмельницької АЕС. Але цього разу найвищу сходинку п'єдесталу пошани нетішинці «віддали» своїм основним конкурентам - жовтоводцям, які виступали в складі А.Лисенка, В.Риньдя і Н.Каюрова. На другому місці - команда Нетішина та на третьому - Южноукраїнська. Не менш цікавим виявився і турнір ко-

ніри - жіночий і чоловічий, і продемонстрували у всій красі свою майстерність. Не змогли утримати звання найсильнішої пляжної команди, завойованої в минулому році, волейболістки ХАЕС. У вирішальній грі турніру вони програли енергодарській парі Л. Швець-І.Тютюнник, але заради справедливості варто сказати, що одна з дівчат вийшла на гру не зовсім здоровою.

Срібло у нетішинській парі Є.Носанець - А.Матвійчук. Бронза у пари з Вараша М. Войтюк - А.Якубський.

У чоловічому турнірі пляжників поза конкуренцією була досвідчена пара С.Іваненко - П.Поспелов (ЧООП). Хлопці - багаторазові переможці турнірів, що проводяться у Київській та Чернігівській областях і скласти їм конкуренцію іншим парам було складно.

Срібні нагороди - у команди ЧАЕС (О.Адаменко-Р.Прокопенко), бронзові - у волейболістів КІЕП (В.Шосталь - Д.Абрамов).

Прикраса всіх спартакіадних одиниць - це міні-футбольні турніри. У Затокі їх було проведено два, серед команд першої та другої груп. Всі з нетерпінням чекали зустрічі фаворитів - футболістів Южноукраїнська та Енергодара, основних претендентів на перемогу.

Перші - чемпіони минулорічної Спартакіади, через тиждень вони мали взяти участь у турнірі болгарського фестивалю робочого спорту. Енергодарці - переможці кубка і суперкубка Запорізької області, впевнено провели стартові ігри, перемігши команди РАЕС, ХАЕС, ВООП. Южноукраїнці, як кажуть, «довго запрягали» - нічий з командами Нетішина та Жовтих Вод призвели до втрати важливого очка. І коли в останньому турі відбувся

очний поєдинок фаворитів, доля першого місця вже була вирішена. Гра закінчилася перемогою жителів півдня, але принесла вона їм тільки друге місце. Чемпіон - Енергодар, бронзовий призер - команда Жовтих Вод.

У другій групі поза конкуренцією була команда Чорнобильської АЕС, яка дуже впевнено перемогла всіх своїх суперників. На другому місці - футболісти ЧООП і на третьому - дирекції ДП «НАЕК «Енергоатом».

З фінальним свистком останньої гри футбольного турніру над Затокою вибухнула канонада грому і на землю полився дощ. Організаторам терміново довелося підшукувати нове місце для проведення нагородження і закриття спартакіади, але це анітрохи не відбилося на настрої учасників. Численні нагороди - медалі, кубки, грамоти та дипломи переможців отримали з рук заступника Голови Атомпрофспілки А.Лича, голови спортивного клубу атомників М.Гука.

Микола Меркушев

БУДЬ МОЛОДИМ!

Щорічно в останню неділю червня ми відзначаємо День молоді - свято всіх, хто відчуває себе молодим не лише за віком, а й душою. Воно особливе та унікальне, бо саме такою є молодість. Це неповторна та відповідальна пора, коли людина вступає у самостійне життя, ухвалює свої перші власні рішення. Це та пора, коли маленька перемога стає основою життєвого успіху.

Молодість - безцінний дар природи. Його треба приймати з вдячністю, намагатися використати всі переваги цієї прекрасної миті життя. Будьте активними, здобуйте знання, наполегливо працюйте над собою, будуйте великі плани на майбутнє. Сучасні і освічені, ви - творці сьогодення та майбутнього. Ваші енергія і завзяття, оптимізм і наполегливість знаходять втілення у бізнесі, політиці, у науці та на виробництві, у спорті та мистецтві.

Тому з нагоди свята бажаємо усім молодим творчої енергії, незалежних думок та сил, щоб втілити в життя все, до чого прагне ваш розум, душа та тіло. Твердо знайте - молодість не вік. Молодість - це стан душі. Залишайтеся молодими!

Організація молоді ППО ВП ХАЕС

СВЯТКУЄМО ДЕНЬ МОЛОДІ РАЗОМ!

29 червня 2019 року

19.00 – Фестиваль електронної музики «Західна точка» (вул. Ринкова, територія поблизу магазину «Сосновий бір»), організатори ГО «Успішна молодь Нетішина» спільно з ді-джеями міста.

20.00 – Молодіжна дискотека з нагоди Дня молоді (Старокривинський сільський Будинок культури).

30 червня 2019 року

10.00 – Велоквест, організований ГО «Актив міста» спільно з Радою молоді ППО ВП ХАЕС (вертолітний майданчик м. Нетішин)

16.00-17.30 – Змагання «Будь здоровий! Живи активно» (забіг на підборах, забіг «Шалена черепашка», роликовий забіг, романтичний забіг, ігровий квест, надування повітряних кульок, романтичний десерт та багато іншого), організовані ГО «Актив міста» (міський парк культури та відпочинку)

17.30-18.45 – Спортивно-розважальні змагання між молоддю м. Нетішин та с. Старий Кривин «Будь завжди молодим» (цікаві конкурси, спортивні естафети, креативні фотозони та безліч сюрпризів), організо-

вані ГО «Успішна молодь Нетішина» спільно з Радою молоді ППО ХАЕС (міський парк культури та відпочинку)

19.00 – Привітання з Днем молоді та відзначення активної молоді міста, що успішно реалізує у місті державну молодіжну політику Подякою міського голови та премією «За вагомий досягнення молоді у різних сферах суспільного життя». Організатори – Відділ молоді та спорту виконавчого комітету міської ради (сцена у міському парку культури та відпочинку).

19.20-22.00 – Концертна програма за участі творчих колективів та окремих виконавців КЗ «Палац культури міста Нетішина», Будинку дитячої творчості, ПСМНЗ «Нетішинська міська школа мистецтв» та сучасних молодіжних колективів міста. Організатори – Управління культури виконавчого комітету міської ради (сцена у міському парку культури та відпочинку)

21.00-22.00 – Святкова молодіжна дискотека. Організатори – Управління культури виконавчого комітету міської ради (сцена у міському парку культури та відпочинку)

20.00-22.00 – Святкова молодіжна дискотека. Організатори – Управління культури виконавчого комітету міської ради (міський Будинок культури)

РЯТУВАЛЬНИКИ ПРОВОДЯТЬ ПАТРУЛЮВАННЯ ЩОДО ДОТРИМАННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ В ЕКОСИСТЕМАХ

Під час проведення дозвілля в лісі громадяни часто нехтують елементарними правилами пожежної безпеки, розводять багаття в непристосованих для цього місцях, що може призвести до виникнення пожеж.

22-23 червня на території дачних та лісових масивів м.Нетішин, рятувальники 3-го державного пожежно-рятувального загону провели патрулювання щодо дотримання правил безпечної поведінки в екосистемах. Під час бесід з відпочивальниками рятувальники проінформували про основні причини загибелі людей на водоймах, а саме: купання в нетверезому стані, порушення правил поведінки на водних об'єктах.

З громадянами, які перебували в лісі, працівники ДСНС проводили бесіди щодо правил поведінки в лісах, розповіли як не наражати на небезпеку себе і навколишнє природне середовище. Роз'яснили основні вимоги при виявленні вибухонебезпечних предметів та нагадали правила поведінки під час відпочинку на воді. Також людям нагадали, що купатися можна лише на спеціально облаштованих пляжах.

Кожному відпочиваючому було вручено пам'ятки та листівки протипожежного характеру. 3-й державний пожежно-рятувальний загін ГУ ДСНС України у Хмельницькій області

ГОТУЮТЬСЯ ДО ОПАЛЮВАЛЬНОГО СЕЗОНУ

Станом на середину червня область на 30% підготовлена до опалювального сезону 2019/2020 року, що відповідає запланованим показникам, повідомляє прес-служба ОДА.

Зокрема, в області до зими підготовлено 208 із 750 (27,7%) котелень, 34 із 129 (26,3%) центральних теплових пунктів, 160,9 км із 521,5 км (30,9%) теплових мереж, 25 із 115 (21,7%) водопровідних насосних станцій, 25 із 113 (22,1%) каналізаційних насосних станцій, відремонтовано та замінено 7,59 км із 29,47 км (25,8%) водопровідних та 1,35 км із 7,4 км (18,2%) каналізаційних мереж.

Фактично підготовлено 1616 із 4989 (32,4%) житлових будинків, відремонтовано 165 із 528 (31,2%) покрівель, 43 із 162 (26,5%) опалювальних систем, 46 із 192 (23,9%) систем гарячого та 102 із 316 (32,5%) систем холодного водопостачання, 116 із 335 (34,6%) електроцифрових.

Підготовлено до зими 524 із 1833 (28,6%) об'єктів соціальної сфери, у тому числі: 177 із 655 (27%) шкіл, 192 із 623 (30,8%) дитячих садочків та 155 із 555 (27,9%) закладів охорони здоров'я.

Здійснено капітальний та поточний ремонт 137,2 тис.м² із 1022,8 тис.м² (13,4%) міських вулиць та доріг, підготовлено 75 із 238 (31,5%) одиниць спеціалізованої прибиральної техніки, заготовлено 8,69 із 31,9 тис.тонн (27,2%) посипального матеріалу та реагентів.

Збудували перший енергоефективний ЦНАП

Наприкінці квітня в Полонській ОТГ Хмельницької області за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» відкрився новий ЦНАП, створений з «нуля» за чотири місяці.

При будівництві Центру використовувались енергоефективні технології, які дозволять громаді економити майже 50% енергії, яку витрачають на обігрів звичайні адмінприміщення.

Новий ЦНАП Полонської ОТГ є спільним для жителів громади та району

Полонський ЦНАП збудований з SIP-панелей з додатковим утепленням стелі та підлоги. В центрі працює електричний котел невеликої потужності, який оптимально підходить до параметрів будівлі, та встановлена автоматична вентиляція з елементами рекуперації. При будівництві центру використовувались натуральні еко-матеріали з антисептичним покриттям, інформує tsnap.ulead.org.ua.

В ЦНАПі облаштовано 12 робочих місць адміністраторів, які будуть надавати 150 видів адміністративних послуг.

Центр створено за європейськими стандартами якісних адмінпослуг та енергоефективності. Допомогу в розробці сучасного дизайну, будівництві, інституційному створенні ЦНАП, а також в оснащенні центру технікою зі спеціалізованим програмним забезпеченням та меблями громаді надала Програма «U-LEAD з Європою».

За перші п'ять місяців року на Хмельниччині перевезли понад 42 мільйони пасажирів

Такі дані подає головне управління статистики. Це на 8,3% менше, ніж за такий же період минулого року. За даними спеціалістів, за перші п'ять місяців року транспортні підприємства Хмельниччини перевезли понад 3,3 мільйона тонн вантажів. Це на 13,5% більше, ніж за аналогічний період 2018 року.

ВІТАЄМО

Сергія Леонідовича КОБИЛІНСЬКОГО
з 55-річчям!

*Хай доля шле добро і щастя,
Міцне здоров'я, море благ земних,
І щедрі дні мов рушники квітчасті
Нехай ще довго стеляться до ніг.*

**З повагою колектив
служби експлуатації ЕЦ**

Віктора Івановича ГАНОВСЬКОГО
Олексія Васильовича ГЛАЗКОВА
з Днем народження!

*Нових ідей, починань, відкриттів,
Найбільш щасливих, успішних подій,
Вражень прекрасних, цікавих місцевостей,
Радісних, дивних картин і миттєвостей!
В житті все складеться так, як хотілось,
В серці завжди буде мужність, сміливість!*

Колектив ЦДПРВ

ЛИПЕНЬ 1941-ГО. НА ВІСТРІ ЗАПЕКЛИХ БОІВ

Наприкінці червня – на початку липня 1941 року на підступах до Шепетівки йшли важкі оборонні бої, у яких велику роль відіграла оперативна група генерала Лукіна. Саме під його командуванням війська 7 дїб стримували ворога на шепетівському напрямку. На початковому етапі війни виграли у ворога 7 дїб – це, звичайно, великий подвиг.

Генерала Лукіна війна застала у Вінниці. Повантажені в залізничні ешелони частини 16-ї армії підходили передовими силами до місць розквартирування. Останні ешелони ще перетинали Сибір.

Сили 16-ї армії були значні – тільки один її 5-й механізований корпус генерала Алексєєва І. П. мав понад тисячу бойових машин, близько трьохсот танків налічувалися в окремій танковій бригаді, 32-й стрілецький корпус складався з трьох дивізій найвищої військової вимоги.

23 червня 1941 року військові ешелони з особовим складом і технікою 16-ї армії прибули на станцію Шепетівка. Окремі частини почали розвантажуватись і зосереджуватись в лісі західніше міста.

26 червня 1941 року прийшов новий наказ Ставки Радянського Верховного головнокомандування: негайно переправити армію з Південно-Західного фронту на Західний – у район Орші, Смоленська.

Ешелони, які прибули на станцію Шепетівка і не встигли розвантажитись, відразу вирушали за новим маршрутом. Лукін помчав до Шепетівки, щоб припинити там розвантаження 5-го механізованого корпусу. Ситуація у місті була складна: скупчення відступаючих військ від кордону, сотні призваних місцевим військоматом рядових та командирів, представники з діючих частин, які прибули по зброю, боеприпаси, пальне, продовольство, перелякані біженці із заходу. Страх і паніку сіяли безперервні ворожі бомбардування.

У цій складній ситуації генерал Лукін діє сміливо, рішуче і швидко. Він разом із ад'ютантом лейтенантом С. Прозоровським і двома офіцерами штабу з пістолетами в руках стали впоперек вулиці Судилківської біля школи №3 і зупинили потік військового людю, з них почали формувати нові підрозділи та бойові групи. Генерал Лукін приймає сміливе рішення: припинити посадку 109-ї і 213-ї моторизованих дивізій 5-го мехкорпусу, 114-го танкового полку 57-ї танкової дивізії. У ці частини були направлені новостворені підрозділи та бойові групи із відступаючих військових та призваних військоматом жителів не лише Шепетівки та Шепетівського районів, а й Славутського, Ізяславського районів. Ці сили генерал Лукін направляє в район Дубно, Острога, щоб затримати просування німців на Шепетівку.

29 червня в ході жорстоких боїв місто Острого було звільнено. Слово «Шепетівка», «група генерала Лукіна» зустрічалося у повідомленнях з Південно-Західного фронту протягом семи днів, вперше у повідомленнях Радінформбюро це було саме 29 червня.

Зазнавши втрат, противник підтягує свіжі сили, кидаяє в атаку танки, штурмові гармати. Під натиском німців наші частини залишають Острого, але вночі штурмують його і примушують ворога залишити місто. П'ять днів радянські війська вели бої під Острогом, стримуючи просування фашистів на шепетівському напрямку.

Німецьке командування зосередило тут великі сили: 16-у танкову і 16-у механізовану дивізії, піхотні частини шостої армії. Тут було зосереджено близько 400 танків, 5 полків бом-

бардувальної авіації. Армади нацистських літаків постійно з'являлися над позиціями наших військ, над Шепетівкою, Ізяславом, Славутю, Новоградом-Волинським. Вони безперервно бомбардували рубежі військ генерала Лукіна, міста, залізничні станції, оборонні споруди укріплених районів. Після масових нальотів бомбардувальної авіації у наступ йшли танки 48-го механізованого корпусу і піхотні дивізії шостої армії противника. Гітлерівці вважали, що після

сильних бомбових ударів по рубежах, зайнятих радянськими військами, там не залишилося нічого живого. Але, коли вони наближалися до лінії нашої оборони, радянські артилеристи, мінометники, кулеметники відкривали нищівний вогонь.

На полі бою гітлерівці залишили десятки підбитих і спалених танків, тисячі солдатів і офіцерів.

Гітлер лютував, коли йому доповідали, що ударне угруповання генерала Рундштейда на південній ділянці фронту не може подолати опору нечисленних радянських військ. На початку липня він наказує командуючому сухопутними військами фельдмаршалу Брауну виїхати в район Острога і відновити наступ в бік Шепетівки і Новограда-Волинського. Гітлерівський фельдмаршал наказує стягнути в район Острога і Гощі 14 танкових, моторизованих і піхотних дивізій і завдати таранного удару в напрямку Новограда-Волинського і Шепетівки.

Ворог перейшов у наступ якраз тоді, коли радянські війська почали відхід на лінію укріплених районів. Маючи величезну перевагу у бойовій техніці, фашистським бронетанковим військам вдається в кількох місцях вклинитись у тил оперативної групи Лукіна. Резервів для поповнення військ групи генерала Лукіна не було. Бійці стояли на смерть, але сили були нерівні. Ворог намагався обійти Шепетівку з півночі і з півдня – одна з танкових дивізій противника прорвалася до Плужного, а друга – до села Миньковець Славутського району.

З липня фашисти з'явилися у Корчику та Михайлючці, а опівдні 4 липня ворога 11-а танкова дивізія, в якій налічувалося близько 15 тис. солдатів і офіцерів, вривається у Шепетівку.

Сміливість та відвага радянських солдатів вражала навіть ворога. 29-го червня начальник генерального штабу сухопутних військ Німеччини генерал Гальдер записав в своєму щоденнику: «... Радянські війська завжди воюють до останнього бійця... Вперте протистояння примушує нас вести бій за всіма правилами наших бойових статутів».

Важкі втрати понесли війська групи генерала Лукіна, загинули тисячі. Стояв на смерть солдат у сорок першому – цим самим зірвав гітлерівсь-

кий план блискавичної війни. Фронтові дороги генерала Лукіна із шепетівської землі пролягли під Смоленськ. В районі Смоленська, командуєчи угрупованням військ, яке потрапило в оточення, генерал Лукін зумів скувати біля 30 німецьких танкових і механізованих дивізій, цим самим забезпечив створення так званої Можайської лінії оборони, що закрила ворогу шлях на Москву. В результаті проведення німецьким командуванням операції «Тайфун» під Вязьмою

були оточені з'єднання 19-ї, 20-ї, 24-ї і 32-ї армій. Рішенням Ставки командування оточуючими частинами було покладено на генерал-лейтенанта Лукіна.

При виході з оточення 14 жовтня 1941 року командарм М. Ф. Лукін був важко поранений і без свідомості потрапив у полон, пройшов страхотні німецьких концтаборів. Його не раз агітували перейти на сторону ворога, та він залишався незламним. У полоні його ампутували ногу, мучили численні рани, та воля до життя не покидала генерала. У травні 1945 року М. Ф. Лукін був звільнений з полону.

Після повернення на рідну землю пройшов семимісячну принизливу перевірку в органах НКВС. У грудні 1945 року генерал-лейтенант Лукін М. Ф. був відновлений в кадрах Червоної Армії, а в жовтні 1947 року звільнений у відставку через хворобу. Жив у Москві. Був головою секції інвалідів у комітеті ветеранів війни.

Його доброта, вміння прийняти болем, проблемами інших людей допомогли не одному інваліду. Працював у Подольському архіві, вивчив до тисяч документів. Мріяв написати книгу про перші місяці війни та, на жаль, не встиг.

М. Ф. Лукін помер 25 травня 1970 року.

Михайло Федорович Лукін народився 18 листопада 1892 року в селі Полухіно, нині Зубцовського району Тверської області в селянській родині. З 1913 року служив в армії. Учасник першої світової війни 1914 – 1918 рр. У 1916 р. закінчив школу прапорщиків, отримав чин поручика, став командиром роти. До війни Михайла Федоровича Лукіна знала вся Червона Армія. Він хоробро воював на фронтах громадянської війни проти армій Денікіна і білополяків. Був командиром полку, бригади, начальником штабу дивізії. За бойові заслуги нагороджений двома орденами Червоного Прапора. У 1926 році закінчив курси вдосконалення командного складу при Військовій академії імені М. В. Фрунзе. З 1929 по 1935 рік М. Ф. Лукін – командир Харківської стрілецької дивізії, яка бере активну участь у спорудженні Харківського тракторного заводу. Це була перша зустріч комдива з Україною, перша мирна нагорода за участь у будівництві тракторного заводу – орден Трудового Червоного Прапора.

У 1935–1937 роках М. Ф. Лукін – військовий комендант Москви, а з січня 1938 року – заступник начальника, потім начальника штабу, а з грудня 1939 року – заступник командуючого військами Сибірського військового округу. Талановитому розумному воєначальнику на початку 1940 року доручають формування 16-ї армії, яка дислокувалась в Забайкальському військовому окрузі. До весни 1941 року бойова готовність армії була на високому рівні. Напередодні війни одержано наказ про перебазування 16-ї армії в Україну у Київський військовий округ, райони зосередження: Вінниця, Бердичів, Проскурів, Шепетівка, Ізяслав, Старокостянтинів.

Лідія Юхимович,
науковий співробітник музею
Миколи Островського

На знімку: німецька техніка в Острозі

«ПАКТИ Й КОНСТИТУЦІЇ ПРАВ І СВОБОД ВІЙСЬКА ЗАПОРІЗЬКОГО», АБО Ж «КОНСТИТУЦІЯ ПИЛИПА ОРЛИКА»

Початок XVIII століття в українському державотворчому процесі став добою чергових доленосних змін. Спроба Івана Мазепи побудувати державу під протекцією шведського короля Карла XII закінчилась поразкою. Невдовзі й сам гетьман знесиленний, зморений важкою мандрівкою на чужину попрощався з життям у Бендерах вночі з 21 на 22 жовтня 1709 року. Перед політичними емігрантами постало непросте питання: як бути далі?

5 квітня 1710 року гетьманом обрали Пилипа Орлика (1672 – 1742). Він походив із чеського баронського роду Орликів. Із часом одна його гілка з'явилась у Західній Білорусі, де й народився майбутній глава держави. Навчався у Віленській єзуїтській, згодом – у Києво-Могилянській академіях. По тому став секретарем канцелярії київського митрополита. З 1702 року Пилип Орлик працював у Генеральній військовій канцелярії. Тут у 1706 році отримав становище генерального писаря – став очільником цієї інституції. Відтак, був одним із найближчих та довірених осіб Мазепи і що посаду обіймав до кінця його життя.

Того самого дня, коли новообраному гетьманові довірили стерню державного корабля, з'явився документ під назвою «Пакти й конституції прав і свобод Війська Запорозького», відомий в історіографії також під лаконічними назвами «Конституція Пилипа Орлика», «Бендерська Конституція». Він складається із преамбули та 16 параграфів, у яких виписано низку засад державного устрою та соціальних взаємин у козацькій державі.

Серед іншого, мовиться про обмеження авторитарної, неконтрольованої влади гетьмана та про те, що всі головні державні справи очільник повинен обговорювати із генеральною старшиною. «З усіма цими генеральними особами, полковниками та генеральними радниками теперішній ясненьоможний гетьман та його наступники повинні будуть радитися про цілісність Вітчизни, її добробут

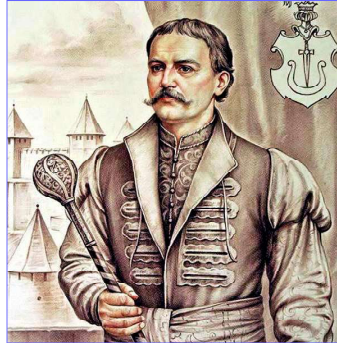
та про всі справи публічні і нічого без їхньої волі своєю владою не розпочинати, не встановлювати і рішень не приймати». При цьому, проведення генеральних рад визначалося трічі на рік. «Якщо ж виникнуть якісь громадські справи, що потребують швидкого управління та виправлення, тоді ясненьоможний гетьман буде повновладний у тому, щоб з радю генеральної старшини такі справи вирішувати відповідно до своїх гетьманських повноважень».

Поряд із владою гетьмана та генеральної старшини, «Пакти й конституції...» декларують існування й такої інституції, як генеральний військовий суд: «Якщо б хтось із генеральних осіб, полковників, генеральних радників, значного товариства чи інших військових урядників, особливо з черні, образив гетьманську честь чи в чомусь іншому провинився, то ясненьоможний гетьман не має права сам покарати їх, а повинен буде подати до генерального військового суду кримінальну чи некримінальну справу». Дехто схильний бачити в існуванні генеральної старшини, гетьмана та військового суду ідею поділу державної влади на три гілки – законодавчу, виконавчу й судову.

Державною скарбницею повинен відати генеральний підскарбій – «людина значна, заслужена, мати та добросовісна, яка б наглядала за військовим скарбом, млинами та завідувала успішними прибутками державними і з гетьманського відома направляла їх на потреби громадські та військової, а не на приватні».

Значну увагу в тексті «Конституції Пилипа Орлика» приділено добробуту мешканців козацької держави: «Ясненьоможний гетьман за своєю посадою має дбати про лад у Вітчизні Запорізькій, а особливо повинен пильнувати, щоб людям військовим і посполитим не чинилися збиткові тягарі, податки, пригнічення та здирства... Для цього треба, щоб панове полков-

ники, сотники, отамани з усіма військовими та посполитими урядниками не наважувалися виконувати панщин та відробітки на своїх

приватних господарствах силами козаків та посполитих, особливо тих, які ані до урядів їх, ані їм безпосередньо не належать: не примушувати до косіння сіна, збирання з полів урожаю та гатіння гребель, не віднімати та силою не змушувати продавати землю, не відбирати за будь-яку провину рухоме та нерухоме майно, не змушувати ремісників безоплатно виконувати свої домашні справи і козаків до розсилки приватної не залучати». Понад те, в документі йдеться про кордони, вольності Війська Запорозького Низового, привілеї українських міст тощо.

В сучасній українській історіографії немає одностайності щодо оцінки суті та важливості «Конституції Пилипа Орлика». Знаний політик, учений і громадський діяч Микола Томенко у праці «Україна: історія Конституції» (2015) стверджує: «Пакти й конституції...», написані гетьманом Війська Запорозького Пилипом Орликом та його сподвижниками і прийняті 5 квітня 1710 р. у Бендерах, фактично є першою європейською конституцією в сучасному її розумінні».

Відома значущість старопольської шляхетської культури та значимості Наталя Яковенко у книзі «Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України» (2005)

зазначає: «Цю угоду, відому під назвою «Конституція прав і свобод Війська Запорозького» (...), нерідко (...) трактують як «першу конституцію Української держави», вкладаючи новітній зміст у формулу «pacta et constitutiones». Насправді ж укладачі акту 1710 р. мислили його як традиційні для Речі Посполитої pacta conventa [«договірні пункти»], на дотримання яких обраний володар (там – король, тут – гетьман) присягав перед «вільним народом» (там – шляхтою, тут – козацтвом). Ідеал договірного правління являв собою стрижень річпосполитської політичної культури, і саме на цей взірць орієнтувалися Орлик та його старшина, надавши своїй угоді навіть ідентичну з річпосполитськими практиками назву – pacta et constitutiones».

Колектив авторів словника-довідника «Українська державотворення» (1997) вважає, що «Бендерська конституція» продовжили процес українського конституціоналізму, започаткований Зборівським і Білоцерківським договорами, Переяславськими, Батуринськими, Московськими, Глухівськими, Конатопськими і Коломацькими конституціями (по-іншому – статтями, угодами. – Т. В.) у середині і другій половині XVII ст. (...) Автори конституцій не зробили якихось концептуальних відкриттів, не створювали нових державних моделей, не проголошували невідомих до них правлінняських принципів, а досить творчо підійшли до досвіду своїх пращурів і виклали на папері те, що склалося на практиці і пройшло багатолітнє випробування».

«Конституції Пилипа Орлика» судилося залишитися лише на папері. Спроби відновити політичний вплив на теренах України для Орлика виявилися невдаливими. Несприятливі для новообраного гетьмана геополітична ситуація змусила його залишити Туреччину та податися до Європи. Відтак, «Пакти й конституції...» ніколи не діяли в Україні і з часом втратили юридичну силу навіть у середовищі українських емігрантів. Сьогодні «Бендерська Конституція», відома у скороченому латиномовному та повному україномовному оригіналах, є віддзеркаленням епохи, пам'яткою української політично-правової думки та важливим історичним джерелом.

Тарас Вихованець

ПОЛЮВНЕННЯ

З 20 по 27 червня 2019 року в акушерському відділенні Нетішина народилося 10 немовлят: 7 дівчаток і 3 хлопчики. Нетішинських немовлят цього разу б: 5 дівчаток і 1 хлопчик.

Мамою найбільшої новонародженої дитини стала нетішинка Ірина Юріївна Михальчук.

Її донечка народилася вагою 4360 г при зрості 52 см.

Щиро вітаємо батьків з поповненням у сім'ї.

Дані на 8 годину 27 червня 2019 року.

Перспектива
Розповсюджується безкоштовно

Засновник - адміністрація і трудовий колектив Хмельницької атомної електростанції

Зам. 1310. Тираж 1350 екз. Обсяг 1.44 д.а. Набір і текстові діалози виготовлені у ДОД ЦГЗ ХАЕС.
Газета віддрукована офсетним способом у ДОД ЦГЗ ХАЕС. Свідчення про реєстрацію серії ХЦ № 200 від 25 жовтня 1994р.

30100, Хмельницька обл., м.Нетішин, вул. Лісова, 6, редакція.
Тел.: редактор 6-37-85; кор-т: 6-37-86; www.xaes.org.ua;

Головний редактор В.П.Гусаров, тел.: 6-37-84
E-mail: gusarov.viktor@khnp.atom.gov.ua